

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงมณีชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๑/๒๕๕๕

วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคพลังเกษตรกร

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคพลังเกษตรกร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องได้ความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคพลังเกษตรกรเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตั้งแต่วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับการจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกที่มีอยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับการจดแจ้งการจัดตั้งพรรคพลังเกษตรกรคือ ภายในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๔ ที่พรรคพลังเกษตรกรต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ แต่ปรากฏว่า พรรคพลังเกษตรกรไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ กล่าวคือ ไม่มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังเกษตรกร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรคพลังเกษตรกรเพื่อยื่นคำชี้แจงข้อกล่าวหาตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ โดยทางไปรษณีย์ตอบรับ แต่ปรากฏว่า ไม่มีผู้รับและได้ส่งคืนมา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ได้ประสานไปยังที่ทำการพรรคพลังเกษตรกรแล้วได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่พรรคว่า ให้ติดต่อกับนายประโยชน์ มั่นคงดี อดีตหัวหน้าพรรคซึ่งยังคงเป็นสมาชิกพรรค จึงได้ติดต่อไปยังนายประโยชน์ มั่นคงดี ซึ่งได้ลงลายมือชื่อรับเอกสารดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และแจ้งว่า จะทำหนังสือไม่คัดค้านการยุบพรรคพลังเกษตรกร แต่จนถึงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ พรรคพลังเกษตรกรก็มิได้ยื่นคำชี้แจงแต่ประการใด

เห็นว่า กรณียังไม่ได้ว่า ได้ส่งคำร้องให้พรรคพลังเกษตรกรเพื่อยื่นคำชี้แจงแล้ว เพราะหัวหน้าพรรคลาออก และนายถาวร คะโยธา รองหัวหน้าพรรคปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคไม่ได้เป็นผู้รับสำเนาคำร้องเอง ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งให้ส่งสำเนาคำร้องพร้อมเอกสารประกอบไปยังรองหัวหน้าพรรคปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคตามที่อยู่ของพรรคพลังเกษตรกรที่แจ้งไว้ต่อนายทะเบียนอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งให้ปิดประกาศหนังสือส่งสำเนาคำร้องพร้อมเอกสารไว้ ณ ที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญ

ปรากฏว่าพรรคพลังเกษตรกรได้รับสำเนาคำร้องตามใบตอบรับไปรษณีย์ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๕ ซึ่งครบกำหนดยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕ ประกอบกับระยะเวลาปิดประกาศดังกล่าว ณ ที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญได้ครบกำหนดแล้ว พรรคพลังเกษตรกรมิได้ยื่นคำชี้แจงข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า การส่งสำเนาคำร้องเพื่อให้พรรคพลังเกษตรกรชี้แจงได้ดำเนินการครบถ้วนตามขั้นตอนแล้ว จึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องต่อไป

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีการยุบพรรคพลังเกษตรกร เนื่องจากพรรคพลังเกษตรกรไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีอยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้...(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน

ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น” เมื่อพรรคพลังเกษตรกรมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคพลังเกษตรกรได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคพลังเกษตรกร

นายปรีชา เถลิมนวิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ